

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Qvæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

[De Lege Interna]

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 90108957

53 An peccati malitia, ex boni finis intentione minuatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39908

tentiam interrupta. Si enim omissioni officij esset imposita excommunicatio, Sacerdos singulis diebus illam incurreret, etiam post contritionem; quia ad hæc incurrenda satis est, liberam illis dedisse causam, & effectum esse

subsecutum. Unde, qui hominem lethaliter vulneravit, & postea confessus est, si vulneratus postea moriatur, adhuc irregularitatem incurrit, quia tunc ad causam liberè positam est subsecutus effectus.

QV AESTIO LIII.

An peccati malitia, ex boni finis intentione minuatur.

C A S V S.

TRES Milites quandam pecuniæ summam furto abstulerunt; primus, ut ex eà existenti in graui necessitate subueniret; Secundus, ut intra terminos temperantiæ, lautè comederet; Tertius, ut illam pecuniam apud se haberet. Quæritur; Vtrum omnes tres, æque grauitè peccauerint in genere furti; an verò aliqui leuiùs,

SUMMARIVM.

- 3 Bonitas intentionis, malitiam minuire non videtur.
- 8 In quo sensu debeat hoc intelligi.
- 9 Qui ad dandam eleemosynam furatur, minus peccat in genere furti, quam qui simpliciter furatur.
- 10 Furtum, tunc est minus voluntarium.
- 11 Bona intentio, aliquam malitiam ignorantiam iuducit.
- 12 Et minuit rationem voluntarij.
- 13 Non per se, sed per accidens.
- 14 Non directè, sed indirectè.
- 15 Tendit in furtum solum tanquam in medium.

16 Peccatum, non semper est minus graue, quo intentio est melior.

17 Furtum factum ad dandam eleemosynam, non est minus graue, quam factum ad laudatè comedendum.

RATIONES DVBITANDI.

HÆc etiam Quæstio, confert ad peccati naturam meliùs cognoscendam; hinc enim patebit; an peccati malitia, adæquatè consistat in eius oppositione cum lege internâ, siue regulâ rationis; an verò includat etiam partialiter rationem voluntarij, ita ut ex eius incremento, vel decremento, ipsa etiam augeatur, vel minuatur. Dum autem quæritur; an peccatum ex fine bono minuatur, sensus est;

est; an eius malitia, ex eo præcisè, quod ad aliquem finem bonum ordinetur, (sicut, in proposito casu, furtum à primo milite ordinatur ad alienam miseriam subleuandam) in suo genere, fiat minor.

3 Aliqui putarunt, nullatenus minui; ideoque omnes tres æquè grauius peccasse. ita Io. Medina c. de restit. quæst. 27. *Almain. tr. 1. mor. c. 12. ad 2. dub.*

4 Primò; Quia furti malitia ex bonitate finis, ac intentionis, secundum se non minuitur: c. enim forte 14. quæst.

5. habetur: *si totum tribuat pauperibus, quod abstulerat; addit potius peccatum, quam minuat.* Ergo omnes tres æquè grauius peccarunt.

5 Secundò; Quia, si bonitas intentionis, furti malitiam minueret, sequeretur, quod, quò bonitas intentionis esset maior, eo etiam furti malitiam magis minueret; imò adeo crescere posset intentionis bonitas, vt ex toto furti malitiam auferret. Sicut enim, quia frigus in aquà, per introductionem caloris, semper minuitur, ita crescere potest calor, vt ex aquà, totum auferat frigus; ità, si per intentionis bonitatem minueretur malitia in furto, adeo crescere posset bonitas intentionis, vt totam à furto malitiam tandem auferret. Consequens autem, apud omnes est falsum, Ergo bonitas intentionis minuere non potest malitiam furti, ideoque omnia illa furta, in genere furti, æque graua fuerunt.

6 Tertio; Quia, si bonitas finis, ac intentionis, furti malitiam minueret, ideo minueret, quia furto aliquid bonitatis communicaret; sicut ignis minuit frigus

in aquà, quia aliquid caloris illi communicat, ratione cuius, frigus remittitur. Sed impossibile est, operi malo, ex intentione, ac sine bono, aliquid bonitatis communicari; Tum quia bonitas, ac malitia in nullo gradu possunt esse simul, vt fusè probat *Vasq. 1. 2. d. 70.* Tum quia opus malum reddit potius intentionem malam, quam ab ipsà bonitatem accipiat. Ergo impossibile est, minui malitiam furti, ex bonitate intentionis.

Quartò; Quia bonitas operis, non minuit malitiam finis intenti; Qui enim orat in Ecclesià ex intentione res Ecclesiæ furandi, non propterea, ex hoc, furti malitiam minuit, sed potius aggrauat: Ergo è contra, neque bonitas finis intenti, minuet malitiam ipsius operis; eadem enim vtrobique videtur esse ratio.

NOTABILE.

A Duertendum est, non quæri hic: An ille, qui furatur ex intentione boni finis; v. g. ad dandam eleemosynam, minus peccet, quam ille, qui furatur, ex intentione finis mali; v. g. ad fornicandum; Certum est enim, hunc Secundum magis peccare extensiuè; quia furtum non solum habet malitiam furti, sed etiam fornicationis, quam malitiam non habet furtum Primi, factum ad dandam eleemosynam; Quæritur ergo solum; an furtum, quod secundum se, habet tantam malitiam, si fiat ex intentione boni finis, per hanc intentionem reddatur minus malum, in genere furti; hoc posito,

RE-

RESOLVTIO.

9 **A**D Casum, Respondetur; furtum illius, qui furatus est, ad dandam eleemosynam, fuisse minus graue, in genere furti, quam furtum illius, qui ex cupiditate alienæ pecuniæ, furatus est. *Vasq. 1. 2. d. 69. Salas 1. 2. tract. 7. d. 3. f. 11. §. 5. Azor. tom. 1. lib. 2. c. 5. quest. 8. Felliuc. tom. 2. c. 9. num. 339. Caiet. 2. 2. quest. 148. art. 2. & alii communiter.*

10 Primò; Quia bonitas intentionis, per accidens, ac indirecte minuere potest malitiam operis, Opus enim, eo ipso, quod fit, & est volitum propter alium finem, est minus voluntarium, quam si fieret, & expeteretur propter se; nam, eo ipso, amatur solum, quatenus utile est ad alium finem; sicque eius malitia est minus voluntaria, quam si gratiâ sui appeteretur; & ideo *Arist. 5. Ethic. c. 2.* dicebat; qui furatur ad mœchandum, magis esse mœchum, quam furem; & *D. Aug. lib. contr. mendac. c. 8.* stuprum ex luxuriâ grauis esse, quam ex misericordia; quia ex luxuriâ, appetitur propter se; ex misericordiâ verò appetitur propter aliud; si enim Virgo ex libidine peccet, magis peccat, quam si ex intentione Parentum necessitatibus succurrendi. Cum ergo furtum, factum ex bono fine pauperi subueniendi, sit minus voluntarium, quam factum ex cupiditate pecuniæ, ac propter se; sequitur, quod etiam sit malum minus graue in genere furti; operis enim malitia ex voluntarij diminutione, censetur minui.

11 Secundò; Quia, cum aliquod opus

malum sit ex intentione finis boni, intentio illa regulariter aliquam causare solet ignorantiam malitiæ ipsius operis; simplices enim, ac ignorantes, facile existimare possunt, opus aliàs malum, factum tamen ob bonum finem, licitum esse, vel saltem esse minus malum; & hoc eo facilius credere possunt, quo finis est melior; Hæc autem ignorantia malitiæ peccati, sicut minuit rationem voluntarij, ita minuit rationem malitiæ. Imo, si ignorantia esset vincibilis, malitiam operis omnino tolleret. Cum ergo, qui furatus est ad dandam eleemosynam, ratione bonæ intentionis, aliquam habuerit ignorantiam malitiæ furti, sequitur, furtum illius fuisse minus graue, quia etiam ob ignorantiam illam fuit minus voluntarium.

ORIECTIONUM SOLVTIO.

NEquæ obstant rationes in contrarium: Ad primam enim Respondetur; Malitiam furti, per se, ac directe, minui non posse ex intentione boni finis; malitia enim furti, non ideo minuitur ex bono fine, quia finis bonus aliquem gradum bonitatis illi communicet, quo ipsa veluti remittatur, ac minuatur, sicut remittitur frigus in aquâ, dum aliquis gradus caloris in illam introducitur; sed quia, eo ipso, quod furtum appetitur propter bonum finem, est minus voluntarium; ideoque etiam minus malum; diminuta enim ratione voluntarij, necesse est, vt minuatur etiam malitia furti. Dum autem in iure dicitur; eum, qui dat pauperibus, quod furto abstulit, augere peccatum; hoc ideo dicitur, quia dando pauperibus reddit

reddit se impotentem, ad rem ablatam, saltem in specie restituendam.

13 Ad secundam Respondetur; illud argumentum probare solum, quod bonitas finis, non minuit per se, ac directe malitiam furti, sicut calor in aquam introductus, minuit in eâ frigus, sed quod illam minuit solum indirectè, & per accidens, quatenus furtum ordinando ad finem bonum minuit in eo rationem voluntarij, & consequenter etiam malitiâ, eo enim ipso, quod aliquid appetitur propter aliud, est minus voluntarium; quam si appeteretur propter se.

14 Ad tertiam Respondetur, hoc etiam argumentum, probare solum quod bonitas finis, per se, ac directe, furti malitiam non minuat, sed solum indirectè, ac per accidens, vel quatenus intentio bona inducit malitiâ ignorantiam, quæ illam minuit in ratione voluntarij, & consequenter etiam in ratione malitiâ; vel quatenus ordinando furtum ad finem bonum, minuit in eo rationem voluntarij, & consequenter etiam rationem malitiâ, quod nos non negamus.

15 Ad quartam Respondetur; Disparitatem esse, quia intentio finis, cum sit ratio eligendi media, fertur in finem propter se, vt docet *S. Thom. 1. 2. quæst. 19. art. 7.* Vnde quando intentio est bona voluntas malum medium eligendi, virtute prioris intentionis, tendit in illud quasi per accidens; sicque est illi minus voluntarium, quam, si propter se, esset volitum, & consequenter etiam minus malum. At, quando intentio, secundum se est mala; cum semper voluntas tendat in finem propter se, quod-

R. P. Beati Lib. 1.

cunque medium ad hoc eligat, semper remanet eadem ratio voluntarij respectu finis, nec vnquam minuitur, si autem non minuitur ratio voluntarij, neque minueretur ratio malitiâ.

COROLLARIA.

Colligitur ex dictis primò, quamuis 16 peccatum factum ex bono fine, sit minus graue, quàm si fieret propter se ipsum, non semper tamen reddi minus graue, quo finis secundum se fuerit melior, ideoque neque ex optimo fine extinguendam omnino peccati malitiam, nisi ex tali fine oriretur ignorantia inuincibilis malitiâ peccati, tunc enim per accidens ab hac, omnis malitia auferretur ab opere. Ratio autem huius rei est, quia ex eo, quod finis sit melior, sequitur solum, quod sit magis appetibilis, non verò quod de facto magis appetatur, ex eo autem solum, quod finis de facto magis appetatur, sequitur quod opus malum, electum vt medium, sit minus voluntarium, & consequenter etiam minus malum.

Secundò, Furtum factum ad dandam 17 eleemosynam, non esse peccatum magis graue, quàm factum ad laute comedendum, siue enim fiat propter unum; siue propter alium finem, semper est æque minus voluntarium, quàm si propter se fieret, Ad hoc autem parum conducit, quod finis sit honestus, vel indifferens. Per accidens tamen intentio melioris finis potest esse causa minoris malitiâ; quia potest esse causa alicuius ignorantia, ratione cuius opus factum ex intentione talis finis apprehendatur tanquam licitum, vel minus malum, vt dictum est.

M m QVAE.